

SLOVENE A1 – STANDARD LEVEL – PAPER 1
SLOVÈNE A1 – NIVEAU MOYEN – ÉPREUVE 1
ESLOVENO A1 – NIVEL MEDIO – PRUEBA 1

Monday 10 May 2004 (afternoon)
Lundi 10 mai 2004 (après-midi)
Lunes 10 de mayo de 2004 (tarde)

1 hour 30 minutes / 1 heure 30 minutes / 1 hora 30 minutos

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a commentary on one passage only. It is not compulsory for you to respond directly to the guiding questions provided. However, you may use them if you wish.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez un commentaire sur un seul des passages. Le commentaire ne doit pas nécessairement répondre aux questions d'orientation fournies. Vous pouvez toutefois les utiliser si vous le désirez.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario sobre un solo fragmento. No es obligatorio responder directamente a las preguntas que se ofrecen a modo de guía. Sin embargo, puede usarlas si lo desea.

Napišite komentar k **enemu** izmed naslednjih dveh besedil:

1. (a)

ČAS

Ni bilo res, si rekel, da ni obzorja usode, koliko točk je,
 ki jih zamudiš, koliko srečanj, da se razideš, ne predniki moji,
 tam zunaj je ledena zemlja, zasede in tek po sredobežnem krogu,
 bojim se, da bom ponovil oskrunjene besede, bojim se,
 5 da ni vrat, ki se bodo odprla in tam bo le prosojna zevajoča praznina.
 Od zgoraj vidim oko strehe, kače so naselile jutra,
 vidim morje, ravno modro ploskev, ki se dotika neba,
 sem in tja bel val, malo drugačen, ko odpotuje, enak, ko prispe.
 Noči polne lune, v kotu kita česna in razpelo, znova klečim,
 10 zagrizem v kamne, zunaj slutim stopinje umrlih,
 strah je zapisan na obrazu večera, strah je gibalo sveta.
 V mreži sončnih žarkov poskušam ujeti samoto,
 kot priprave so, sredi rdečih cvetov granatovca,
 iščem pajke v skrinji spomina, zemlja diha v odmevih korakov,
 15 strašljiva senca huščne mimo, od daleč kličejo zvonovi.
 Rečem si, napij se trenutka do dna, poskusi galebov let,
 v eni od bark si, čakaš na pristan, kot mnogo drugih ladij,
 s tvojim rojstvom se rodi tvoja smrt
 in tvoja smrt je novo rojstvo.
 20 A noč prihaja belih las, tujci trkajo na čela marmornega sna,
 izdajalci in sužnji ČASA, ki nas lovi in ziba, ki polzi mimo,
 komaj se zaveš, da so mejniki premaknjeni,
 da se bosta mraz in hlad naselila v gubah ČASA,
 kot igra brez biserov je, ti jalovi poskusi,
 25 ko pokličejo predniki, vsak v svoji zgodbi tvoje,
 vsak nosi del tebe in ti si del njih.
 Zrcalo je razbito na jadrih slovesa,
 razidemo se pred srečanjem,
 pijani od spominjanja,
 30 trezni od resničnosti,
 starci zamujenih juter,
 ni dragocenejšega, kot je trenutek, ki ga zamudiš, zemlja pa,
 zmagovalka,
 brez ust.

Franjo Frančič: *Čas in smrt* (2002)

- Kaj je osrednja tema pesmi in s katerimi sredstvi je izražena?
- Kakšno je čustveno stanje pesnika in s katerimi podobami ga pesem ponazarja?
- Opišite slog pisanja, predvsem ritem, ki ga ustvarjajo verzi, in njegov učinek na Vas kot sodobnega bralca.

1. (b)

Priprave na maturo sem vzel resno. Po televiziji sem vsak dan gledal dve tekmi z mundijala in se vmes učil. Časa smo imeli štirinajst dni. Na srečo je prvenstvo sveta v nogometu trajalo ravno toliko.

5 Nogomet imam rad in sploh imam rad vse igre z žogo. Prva beseda, ki sem jo izrekel, ni bila mama ali avto ali kaj tako scufanega, ampak žoga. Res. Žoga je moja droga, pa to. Nekaj časa sem žogobrc tudi treniral, celo eno pravo tekmo kot pionirček imam v nogah, dokler mi starši tega podjetja niso prepovedali, da se ne bi na kakšni tekmi, ki bi se, kot se rado zgodi, odvijala v dežju, prehladil in umrl. Da te ubije.

10 Za stara dva je bilo to početje stran metanje časa, poleg tega pa mislita, da je en nogometaš v družini več kot preveč. Želela sta, da bi si pridobil izobrazbo, da bi mi bilo v življenju lažje kot njima. Zato mi je stric Marko nekega jesenskega dne podaril debelo knjigo, Slovar tujk, ki ga, jasno, nisem nikoli prebral, s posvetilom: »Alfredu ob vstopu v gimnazijo za pomoč pri utiranju poti v učenost.«

15 Kljub prepovedi igranja sem imel nogomet še naprej rad. Prve ljubezni ne pozabiš nikoli, res, sploh če ima takšno dušo kot žoga. Ob njej sem čutil, da bi jo lahko, tako kot Hamlet lobanjo, vzel v roko in se z njo pogovarjal. Mirne duše bi ji lahko rekel duša.

Ali pa bi jo lahko do nezavesti objemal, kot sem to videl početi nekega igralca, ki je na koncu tekme pol ure objemal in stiskal k sebi žogo, s katero je osvojil pokal, da so ga morali vsi čakati, preden so mu lahko dali tisto gnilo vazo.

20 Pripravljen sem jo bil tudi ugrabiti, na vodi čutim, da bi se lahko spustil tako nizko kot kakšen fuzbaler, ki se po zadnjem sodnikovem žvižgu nekje od zadaj prikrade sodniku za hrbet in mu jo sune iz rok in potem z ugrabljeno žogo, s katero je odigral življenjsko tekmo, kot nor steče čez igrišče proti slačilnici, drugi pa za njim.

25 Popolnoma jasno mi je, zakaj jo je dobri stari Ludvik XIV. zaščitil z zakonom o žogah. Žoge so morale biti iz usnja in napolnjene z žimo. Če pa so bile nafilane s peskom, damskim pudrom ali kakšnim drugim žaganjem, je izdelovalce kaznoval in jim nabil hude kazni.

Mislil, zaradi žoge se lahko človeku čisto strena. Nekje sem pobral, da je tako pomembna zaradi tega, ker omogoča zmago tudi tistim, ki so vajeni porazov, da je redka možnost za vzpon v družbi, pa to.

30 Nogometna igra se mi zdi kot življenje, taka je moja filozofija. Za nič ne moreš reči, kaj se bo zgodilo, ker je žoga okrogla in se vrti, tako kot Zemlja, na kateri igramo svoja življenja. Od nekje pridemo na igrišče, na znak stečemo, podajamo in jemljemo, padamo in vstajamo, doživljamo zmage in poraze. Nakar se oglasi dolg in rezek žvižg. Igre je konec, podaljški so redki, v najslabšem primeru se konča s prostimi streli.

Matjaž Pikalo: *Modri e* (1998)

- Kako odlomek prikazuje pripovedovalca? Čemu pripovedovalec pripisuje največji pomen v svojem življenju?
- Kako je prikazan odnos med pripovedovalcem in odraslimi?
- Kako bi komentirali rabo jezika in njen učinek na Vas kot sodobnega bralca?